

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003445

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гринь Ольга Валентинівна

2. Olga V. Hryn

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-3157-675X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 25-08-2026

Спеціальність за освітою: Біологія

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15647

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.01.87, 14.01.87.25, 34.01.45

Тема дисертації:

1. Формування екологічної культури майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій
2. Formation of the Ecological Culture of Future Biology Teachers by Means of Innovative Technologies

Реферат/анотація:

1. У дисертаційному дослідженні обґрунтовано теоретичні й методичні засади формування екологічної культури майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій. Визначено чинники формування екологічної культури майбутніх учителів біології: політичні, соціально-економічні, екологічні, освітньо-педагогічні. Поняття екологічної культури вчителя біології визначено як інтегровану професійно-особистісну якість, що репрезентує систему взаємопов'язаних знань, ціннісно-світоглядних орієнтацій, етичних установок і культурних норм поведінки, спрямованих на усвідомлену взаємодію з природним середовищем, та детермінує здатність майбутнього вчителя біології формувати власне професійно-ціннісне ставлення до природи, інтегрувати екологічні ідеї в педагогічну діяльність і транслювати відповідні цінності здобувачам освіти, що забезпечує становлення в них екологічного мислення, відповідального ставлення до довкілля та готовності до екологічно доцільної поведінки в умовах сталого розвитку. У змісті екологічної

культури вчителя біології виокремлено три підсистеми – світоглядно-ціннісну, інтегративно-змістову, культурно-професійну. Охарактеризовано структуру екологічної культури вчителя біології як сукупність компонентів: мотиваційно-ціннісного, когнітивного, активно-практичного, емоційно-вольового, рефлексивно-оцінювального. Їхніми критеріями і показниками є: мотиваційно-ціннісного – ціннісно-орієнтаційний (сформованість мотивації до еколого спрямованої педагогічної діяльності та розвитку власної і екологічної культури учнів; сформованість системи ціннісних орієнтацій, що відображають пріоритетність цінності природи та екологічно відповідальної поведінки); когнітивного – знанневий (сформованість системи знань екологічних, педагогічних та методики навчання біологічних і здоров'язбережувальних дисциплін; розвиток критичного мислення в контексті екологічних проблем); активно-практичного – практично-діяльнісний (сформованість умінь проектування, організації та реалізації еколого спрямованого освітнього процесу; активність у позааудиторній та науково-дослідницькій діяльності екологічного спрямування); емоційно-вольового – емоційно-регулятивний (сформованість усвідомленої особистої відповідальності за результати еколого спрямованої педагогічної діяльності; розвиток емоційної стійкості); рефлексивно-оцінювального – самооцінювальний (здатність до самооцінювання фахової діяльності; здатність до педагогічної рефлексії). Виявлено педагогічний потенціал інноваційних технологій у формуванні екологічної культури майбутніх учителів біології, що полягає в активізації пізнавальної діяльності, підвищенні мотивації та розвитку навичок екологічно відповідальної поведінки. Виокремлено два рівні інноваційності технологій: перший – поєднання традиційних і інноваційних підходів, форм і засобів навчання; другий (базовий) – домінування інноваційних технологій та їх системна інтеграція в освітній процес. Конкретизація зазначеного підходу здійснюється через низку інноваційних педагогічних технологій – проектних, інтерактивних, персоналізованих, інтегративних, цифрових, екотворчих, арттехнологій, науково-дослідницької, просвітницької діяльності. Обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування екологічної культури майбутніх учителів біології як сукупність взаємопов'язаних і цілеспрямовано створених факторів освітнього процесу, що забезпечують ефективність досліджуваного феномена, а саме: удосконалення змісту освітніх компонентів еколого спрямованої та професійної підготовки майбутніх учителів біології на засадах сучасних освітніх інновацій, розбудова інноваційного освітнього середовища для розвитку екологічної культури майбутніх педагогів у контексті соціоекологічної парадигми, розроблення й імплементація інноваційного методичного інструментарію формування екологічної культури майбутніх учителів біології. Розроблено структурно-функціональну модель формування екологічної культури майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій, яка охоплює такі блоки: цільовий (мета, завдання, методологічні підходи, принципи, цінності), організаційно-педагогічний (організаційно-педагогічні умови), методично-змістовий (етапи, освітні компоненти, інноваційні технології, форми, методи, засоби), діагностико-результативний (компоненти, критерії, показники, рівні). Ефективність організаційно-педагогічних умов та структурно-функціональної моделі підтверджено результатами експерименту, які демонструють статистично значущу позитивну динаміку формування екологічної культури майбутніх учителів біології.

2. The dissertation substantiates the theoretical and methodological principles of forming the ecological culture of future biology teachers by means of innovative technologies. The factors determining this process are identified. Political factors are related to environmental policy and reforming education in accordance with sustainable development; socio-economic factors reflect society's need to preserve the environment; ecological factors are caused by global environmental problems; educational and pedagogical factors cover the organization of professional training, content updating, integration of the environmental component and introduction of innovative technologies. The concept of ecological culture of a biology teacher is defined as an integrated professional and personal quality that represents a system of interconnected knowledge, value-based orientations, ethical attitudes and cultural norms of behavior aimed at conscious interaction with the natural environment, and determines the ability of a future biology teacher to form his own professional and value-based attitude towards nature, integrate environmental ideas into pedagogical activity and transmit relevant values to students. Given the specific nature of the professional activity of a biology teacher, three interrelated subsystems are distinguished in

the content of his ecological culture: worldview-valued, integrative-content, cultural-professional. The structure of ecological culture is defined by the following components: motivational-value, cognitive, active-practical, emotional-volitional, reflective-evaluative. Their criteria and indicators are: motivational-value – value-orientation (formation of motivation for environmentally oriented pedagogical activity and value orientations prioritizing nature and responsible behavior); cognitive – knowledge (formation of ecological, pedagogical and methodological knowledge and development of critical thinking); active-practical – practical-activity (skills in designing and implementing an environmentally oriented educational process and participation in ecological extracurricular and research activities); emotional-volitional – emotional-regulatory (formation of personal responsibility and emotional stability); reflective-evaluative – self-evaluative (ability to self-assessment and pedagogical reflection). The levels of innovation of technologies for forming the ecological culture of future biology teachers are distinguished. The first level involves a combination of established and innovative approaches, classroom and extracurricular activities, traditional and digital teaching aids, which creates the basis for the formation of ecological culture. The second level of innovation, which is defined as basic within the framework of our study, is characterized by the dominance of innovative pedagogical technologies and their systemic integration into the educational process. The implementation of this approach is carried out through a range of innovative pedagogical technologies, including project-based, interactive, personalized, innovative forms of scientific and research activities, integrative (STEM education), eco-creative, art technologies, educational activities, and digital technologies. The organizational and pedagogical conditions for the formation of the ecological culture of future biology teachers are substantiated as a set of interrelated and purposefully created factors of the educational process that ensure the effectiveness of the phenomenon under study, namely: the enhancement of the content of educational components in ecological and professional training of future biology teachers grounded in contemporary educational innovations, development of an innovative educational environment for fostering the ecological culture of future teachers within the socio-ecological paradigm, developing and implementing innovative methodological tools for the formation of the ecological culture of future biology teachers. A structural and functional model is developed, including target block (goal, objectives, methodological approaches, principles, values), organizational and pedagogical block (conditions), methodological and content block (stages, educational components, innovative technologies, forms, methods, tools), diagnostic and outcome block (components, criteria, indicators, levels). The effectiveness of the model and conditions is confirmed by experimental results, which demonstrate statistically significant positive dynamics in the formation of ecological culture of future biology teachers.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0123U101506

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Гринь О.В. Формування екологічної культури майбутніх учителів біології: вітчизняний і зарубіжний досвід. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип. 58. Т. 1. С. 18–23.
- 2. Гринь О.В. Екологічна підготовка майбутніх педагогів у США. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : «Педагогіка. Соціальна робота». 2023. Вип. 2(53). С. 44–47.
- 3. Повідайчик О.С., Гринь О.В. Концепція сталого розвитку як основа неперервної екологічної підготовки майбутніх педагогів. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : «Педагогіка. Соціальна робота». 2024. Вип. 1(54). С. 154–157.

- 4. Повідайчик О.С., Гринь О.В. Сутність і зміст поняття екологічної компетентності педагога. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 78. Том 2. С. 282–286.
- 5. Гринь О. В. Шляхи формування екологічної культури майбутніх учителів біології у закладах вищої освіти. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : «Педагогіка. Соціальна робота». 2025. Вип. 2(57). С. 52–56.
- 6. Bilyk L, Murzagaliev E, Skibina O, Hryn O, Kravchenko T. Improving the practical competence of students through educational and market cooperation. Seminars in Medical Writing and Education. 2025. 4:452.
- 7. Гринь О.В., Повідайчик О.С. Потенціал інноваційних технологій у процесі формування екологічної культури майбутніх учителів біології. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»). 2026. №1(43). С. 1809–1832.
- 8. Гринь О.В., Повідайчик О.С. Обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування екологічної культури майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій. Перспективи та інновації науки. 2026. Вип. 4(62). С. 510–521.
- 9. Гринь О.В., Повідайчик О.С. Моделювання процесу формування екологічної культури майбутніх учителів біології на засадах інноваційних технологій. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»). 2026. №4(46). С.3227–3239.
- 10. Гринь О.В. Досвід екологічної освіти в Німеччині. Навколишнє середовище для майбутнього через наукову освіту: зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород, 1–2 червня 2023 р.). Ужгород: УжНУ, 2023. С. 19–20.
- 11. Гринь О.В. Тенденції екологічної підготовки молоді у вищій школі США. Нотатки сучасної науки. 2024. № 11. С. 25–26.
- 12. Повідайчик О.С., Гринь О.В. Шляхи формування екологічної культури молоді в США. Research work in the system of training teachers in technological fields: materials of the scientific and practical conference (Berlin, January 15, 2024). Berlin: European conferences, 2024. С. 235–236.
- 13. Вакерич М.М., Гасинець Я.С., Симочко В.В., Куруц Н.В., Гринь О.В. Роль екологічної освіти і виховання на сучасному етапі розвитку України: зб. матер. 78-ї підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія «Біологія» (Ужгород, 29 лютого 2024 р.). Ужгород: УжНУ, 2024. С. 58–59.
- 14. Повідайчик О.С., Реблян А.М., Гринь О.В. Тенденції науково-дослідницької підготовки майбутніх педагогів у зарубіжній вищій школі. Соціально-гуманітарний вісник. 2024. №49. С. 30–31.
- 15. Гринь О.В., Повідайчик О.С. Теоретичні засади використання інноваційних технологій у формуванні екологічної культури майбутніх педагогів. Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук: зб. наук. праць з матеріалами VIII Міжнар. наук. конф. (Тернопіль, 20 лютого 2026 р.). Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2026. С. 284–288.
- 16. Гринь О.В., Повідайчик О.С. Методичні аспекти застосування інноваційних технологій у формуванні екологічної культури майбутніх учителів біології. Advanced top technology. 2026. №20. С. 13–15.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U101506

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Повідайчик Оксана Степанівна
2. Oksana S. Povidaichyk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0048-6293

Додаткова інформація: Scopus ID: 57264825500;
<https://scholar.google.com/citations?user=dX5wJo0AAAAJ&hl=uk&oi=ao>

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білецька Галина Анатоліївна
2. Halyna A. Biletska

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6299-1853

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цюняк Оксана Петрівна
2. Oksana P. Tsiuniak

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4573-1865

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Староста Володимир Іванович

2. Volodymyr I. Starosta

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5880-2482

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боротканич (Ваколя) Зоряна Михайлівна

2. Zoriana M. Borotkanych

Кваліфікація: к.пед.н., доцент, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1985-8053

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Попадич Олена Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Попадич Олена Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сабов Вікторія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна